

Vesihuoltolaitoksen taloustarkastelu ja maksut vuonna 2025

Kuymltk 09.10.2024 § 73
148/02.09.00/2024

Valmistelija

Kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä, p. 040 630 4035

Toivakan kunnanvaltuusto on päättänyt 30.9.2019 § 56, että vesihuoltolaitoksen maksurakenne muodostetaan viisi vuotta kestäväen talouden tasapainottamisohjelman aikana siten, että perusmaksujen ja käyttömaksujen suhde on Vesilaitosyhdistystyksen (VVY) suositusten mukaisesti 50-50 (%) vuoden 2025 alusta alkaen. Tähän tavoitteeseen on nyt melko lailla päästy, mutta kokonaisuudessaan vesihuoltolaitoksen tulot eivät edelleenkään riitä kattamaan vesihuoltolain edellyttämällä tavalla toiminnan kuluja. Talouden tasapainottaminen ei siis ole onnistunut ennakkoidulla tavalla, vaan toiminnan kulut ovat kasvaneet edellä koko viisi vuotisen ohjelman ajan.

Kulujen kasvu muodostuu pelkästään yleisen kustannustason noususta. Henkilöstömäärää ei esimerkiksi ole lisätty, vaan laitoksella työskentelee lähtötilanteen mukaiset kaksi työntekijää ja kuntaympäristöjohtajan työpanoksesta vesihuoltoon osoitetaan vain osa (20 %).

Toivakan kunta on teettänyt vesihuoltolaitoksen taloustarkastelun Vesi-Hox Oy:llä kuluvaan syksyn aikana. Vesi-Hox Oy:n laatima taloustarkastelu on valmistunut 1.10.2024 ja raportti tästä työstä on [esityslistan liitteenä](#). Vesi-Hox Oy on vuonna 2021 perustettu yhtiö, jonka toimitusjohtajalla Pekka Pesosella on pitkä työura vesihuollossa eri puolilla maata. Pesonen on toiminut muun muassa Tampereen, Oulun ja Seinäjoen vesilaitoksen johtajana. Yrityksen toimialana on hoksauttaa vesiyhtiöitä ja niiden omistajia liiketoiminnan kehittämisessä.

Nyt laadittu taloustarkastelu esittää tiivistetysti nykytilanteen ja taksojen tarkistamisen (käytännössä käyttömaksujen) korotuspaineen tuleville vuosille, jotta laadukas vesi ja nykyisen laajuinen palvelutaso pystytään turvaamaan toivakkalaisille jatkossakin.

Vesijohtoverkoston saneerausten rahoittamiseksi veden käyttömaksun tulisi selvityksen mukaan olla nykyisellä taksarakenteella 2,25 €/m³ (alv 0 %) vuosina 2025 - 2034, jotta vesilaitoksen kaikki kustannukset saadaan katettua omarahoituksella. Korotus nykyiseen hintaan olisi täten 0,72 €/m³.

Viemäriverkoston saneerausten rahoittamiseksi jäteveden käyttömaksun tulisi olla nykyisellä taksarakenteella 3,89 €/m³ (alv 0 %) vuosina 2025 - 2034, jotta viemärlaitoksen kaikki kustannukset saadaan katettua omarahoituksella. Korotus nykyiseen olisi täten 0,96 €/m³.

Vesi-Hox Oy:n laatima taloustarkastelu sisältää

1. Vesihuoltolain määräykset maksuista
2. Toivakan vesihuoltolaitoksen toimintaympäristö ja sen muutokset
3. Toivakan vesihuoltolaitoksen nykyisen taksatason tarkastelu
4. Taksojen tarkastelu pitkällä aikavälillä
5. Veden käyttömaksu vuosille 2025 - 2034
6. Jäteveden käyttömaksu vuosille 2025 - 2034
7. Taksarakenteen tarkastelu
8. Yhteenveto ja toimenpidesuosituks

Toiminnan ja investointien rahavirran (TIR) tulee myös olla positiivinen, jotta Toivakan kunta ei joudu rahoittamaan vesihuoltolaitostaan vesihuoltolain vastaisesti joko ottamalla lisää velkaa tai karsimalla vastaavan summan muista jäljellä olevista palveluistaan.

Taksankorotukset on raportissa laskettu niin, että samalla taksatasolla pärjätään ilman uusia korotuksia vuodet 2025 – 2034. Taksankorotus on edellä mainituissa kohdissa 5 ja 6 kohdistettu kokonaan käyttömaksuihin. Kohdassa 7 on tarkasteltu mahdollisuuksia taksarakenteen muutoksiin, jolloin osa korotuksista kohdentuu muihin taksan elementteihin ja käyttömaksujen korotustarve vastaavasti pienenee.

Käyttömaksujen tulee olla samansuuruiset vesihuoltolaitoksen kaikilla toiminta-alueilla. Perusmaksut sen sijaan saavat poiketa alueilla toisistaan, mikäli niillä ei muutoin saavuteta kustannuskattavuutta. Tällainen tarkastelu saattaisi olla tarpeen myös Toivakan vesihuoltolaitoksella. Toiminta-alueellisia eroja voi syntyä esimerkiksi pumppauskustannuksista ja kunnossapidettävien johto-osuuksien pituuksista.

Vesilaitosyhdistyksen (VVY) Hyvän vesihuollon taso -kriteeristö suosittelee, että Toivakan vesihuoltolaitoksen suuruisilla vesihuoltolaitoksilla verkostoja saneerataan siten, että verkostot saadaan laskennallisesti uusittua kokonaan 200 vuoden aikana. Toivakan vesihuoltolaitoksella siihen päästään laskennallisesti, mikäli vesijohtoverkosta uusitaan 0,83 km vuosittain ja jätevesiviemäreitä 0,81 km vuosittain. Vesijohtoverkoston saneeraukseen tarvitaan tällöin varoja vuosittain 66 400 euroa ja viemäriverkostojen saneeraukseen 72 500 euroa. Verkostosaneerauksia on viime vuosina tehty Toivakassa huomattavan vähän, mikä voi vaatia painottamaan saneerauksia keskimääräistä enemmän lähivuosiin. Tilanteeseen on johtanut ainakin henkilöstössä (laitoksen johdossa) tapahtuneet muutokset menneinä vuosina, joten laitoksen pitkän tähtäimen investointien suunnittelu ei ole sen vuoksi edennyt.

Vesihuoltolaitoksella verkoston saneeraustarpeita on kartoitettu ja saneeraushankkeita on tarkoitus käynnistää jo ensi vuonna.

Lisäksi tavoitteena on laatia laitokselle rullaava kymmenvuotissuunnitelma, joka käsittää verkosto-omaisuuden lisäksi vedenottamoiden ja jätevedenkäsittelyn vaatimat investoinnit tulevaisuudessa (VesiKymppi-ohjelma).

Esittelijä	Kuntaympäristöjohtaja Jari Lämsä
Päätösehdotus	Kuntaympäristölautakunta merkitsee laaditun vesihuoltolaitoksen taloustarkastelun tiedokseen ja päättää keskustelun jälkeen Toivakan vesihuollon maksuista vuodelle 2025.
Päätös	Kuntaympäristölautakunta päätti 1. merkitä laaditun vesihuoltolaitoksen taloustarkastelun tiedokseen ja 2. keskustelun jälkeen Toivakan vesihuollon maksuista vuodelle 2025 liitteen mukaisesti. Uudet hinnat tulevat voimaan 1.1.2025 alkaen.

Hyväksyttiin yksimielisesti.